

Məmməd
Aslan

SON NAZLAMA

(Əngin şair Yahya Kəmal Bəyatlıya)

Dünyanın nə gözəl yazıymış, Allah!
Nazlı bənövşələr saplaq üstündə...
Aləm öz kefində: quş da, böcək də;
Demə ki: mən yoxam bir dağ üstündə.

Hər təpə bir qoyun, mən çoban idim;
Yerə də, göyə də pasiban idim!
Mən hardan bilərdim: haracan idim?!
Boy atıb bitmişdim torpaq üstündə.

Palıd ocağında yanan közlərdim;
Murovu canımdan çox əzizlərdim!..
Axşamdan-səhərə sübhü gözlərdim:
Bir şəh damlasıtək yarpaq üstündə.

Dağdan-dağa qonmaq ömürlük peşəm:
Hər zirvə sirrinə aşıyan quşam!
Şahlar görmədiyi gün keçirmişəm:
Bir daxma altında, çardağ üstündə.

Bu, son gözgörüşi; bu, son nazlama;
İstər sızla, könül; istər sızlama!..
Səda verməz sazın, bir də sazlama;
Qismətin qalmadı bulaq üstündə.

Çıxar qönçəsindən söz birər-birər;
Hər kəs əkdiyini aqibət dərər.
Pərvaz qanadlardan tərhanlar törər:
Nəsil qaymaq tutar ocaq üstündə.

Baxma hər yazdığım dastan olmadı;
Qəlbim toy-düyündən, yasdan olmadı...
Qəm etmə ki: Məmməd Aslan olmadı;
Axtarsan, taparsan varaq üstündə.

Kənardan baxana döyüş asan gələr

Gənclik dəstə-dəstə şeirə gəlməz;
Toplaşıb əkinə-biçinə gələr.
İşindən-gücündən baş çıxardası -
Qandığı bir toplum içinə gələr.

Allah verməyibsə, bəndə də verməz;
İstər arxada ol, öndə də ... verməz!..
Yaxında, uzaqda, gendə də verməz!..
Şair ancaq ilham gücünə gələr!

Şeir şairlərin xəyal ölkəsi!
Bir dodaqdan qopan bir soyun səsi!
Şeir şeirdirsə, qızıl külçəsi! -
Yığışıb ərənlər köçünə gələr!

Təklidən dikələr ən böyük hünər!
Şair təkbaşına artar, güvənər!..
Dalğa-dalğa gələn, sahildən dönər;
Təmkinsiz söz kimin vecinə gələr?!

Kağız arxac deyil!; söz qalaq-qalaq...
İtirir yönünü daha yol-yolaq.
Nə yazırsa-yazsın, hər şeydən qabaq;
Şairlik qələmin ucuna gələr!...

Haqqı bəsirətlə nəzm etməyənlər;
Aşılası dağı əzm etməyənlər;
Sözü gərəyincə həzm etməyənlər
Görərsən: çeçinə-çeçinə gələr...

Şairlik ibrətdir, sözün hasili!
İbrət kəlamları göydən asılı!
Şairlik bir uca Ruhun Rəsulu!
Bir sirli aləmin tacına gələr!

QAZI GÜLXANƏ PAŞA

Buludlar kişnədi, ildırım çaxdı,
Sanasan dağları göy yıxacaqdı!..
Yubanma ömrümə, Qazi Gülxanə,
Cərrah bıçağını sıyıрма vaxtı!!!

Xəstəlik ölümün birər əsgəri;
Birlərdən törəyir zülmün ləşkəri.
Sən meydana çıx ki, Qazi Gülxanə:
Ölümün nəfəsi çəkilsin geri!

Tapdı mincə Qazi nicatı burda,
Qurtuldu yenidən həyatı burda!
Şairə, yazara ömür bəxş etdi!..
Nura dəyişirlər zülməti burda.

Gülxanə: Rəhmani ordunun başı!
Fəryada, zillətə, ölümə qarşı!
Ulu dərğahına pənah gətirdim:
Məni bu zülmətdən sabaha daşı!

Tibbin və Qazinin müştərək bürcü!
Gülxanə bıçağı - həyat ülgücü!
Yüz ildən artıqdır aləmə bəlli:
Cərrah bıçağında kamalın gücü!

Gülxanədə gül yox, gül həkimlər var!
Yıxılma, yıxılсан, gör ki kimlər var!
Gələni ümidli, gedəni rahat;
Sevinc ortamında təlatümlər var!

Sən Türkün fəxrısən, fəxrətisən!
Bir soyun şahlanmış kəramətisən!
Sən haqqın fərahi, sağlıq neməti;
Millətin ziqiymət bir sərvətisən!

Həyat qovğasında hər dəfə Qazi,
Sən Haqqından razı, Haqq səndən razı!

Bir nurlu məşəlsən məğrur əllərdə;
Fəthin təzələnir hər həftə azı!

Bu da ki belə...

Bu bostanı necə əkib-becərim?!
Yağışı quruyub, su da ki belə...
Kasadlıq afətdir; nə fərqi varmış:
Ya muşovul yesin, ya da ki belə...

Kotan nədi, fil qaldırır bu qırğı!
Heç nədən yarılr dağların bağı...
Kor quyudan nə səs bitər, nə qarğı:
Dibində boğulub səda ki belə...

Laxlamış bir iman sağ qala, qalmaz!
Pozulmuş o hörmət saqqala qalmaz!
Sözü budaq ucunda çaqqala qalmaz;
Nəylə gəlir-gəlsin qada ki belə...

Bu qaçqınlıq hardan soya, nəsilə?!
Axşam nəslə gəlir, səhər nəsilə...
Qorxuram bu torpaq şoran kəsilə:
Göz yaşıyla doyur cada ki belə...

Sultanheydər zirvədəki pir idi!
Ağrıyla üzbəüz, qəlbi bir idi!..
Keytıdağda "Qu gölü" müz qurudu;
O göl qudan getdi; qu da ki belə...

Qaneyəm dünyanın azı-çoxuyla;
Uyuşum tapaydım, ey, kaş yuxuyla;
Aradım səbrimi "Yahu-Yahu!" yla,
Qəzəbnək olmayıb Xuda ki belə...

Hər açan çiçəklə bir bahar şəndim;
Bir qom bənövşəyə can dəyişərdim...
Ömrümün boyunu ölçdüm; üşəndim:
İndidən düşmürəm ya da ki belə...

Belə xor baxmazdı bəndə Allaha:
Ulduzlar daş kimi qorxuram yağa...
Bu ormanda palıd bitməz bir daha:
Hindilər tumunu uda ki belə!..

Bu mövzu ağılıma gəldi ha sondan;
Dadanmışdım: qoşma yazam asandan.
Sonunu gözləmə Məmməd Aslandan!..
Yətar bu qədəri!... Bu da ki: Belə!!!

Qayadan qumacan

Dağın ayağından asılar daşlar;
Belə mənzil kəsər daş ağır-ağır...
Tükənmək bilməz ki, çılgın savaqlar;
Daşlaşmış canlardan kövrəklik yağır.

Soyumun daşını döşümə döydüm,
Döyə bilmədim sə, kimə nə borcu?!
Qayaya kök atıb, daşda böyüdüm;
Daş-daşla qovuşsa, daş - qala bürcü!

Çiyinə baş əysək bir-birimizin;
O daş yadıq olar, baş yarmaz daha!

Boğmaz işığını gecə gündüzün;
Sağ-salamat çıxar axşam sabaha!..

Bir soy ki bir daşa baş qoysa əgər,
O daş millət üçün səcdəgah olar!
Kök özünü sevsə, Haqq onu sevir!
Bir soyun ayarı tam agah olar.

Qaya sədası var başın yasında:
Baş, daşın üstündə heykələ dönər!
Orxon-Yenisəyin daş-qayasında
Hələ Türklüyümün nəbzi döyünər.

Ürəyə ismarıç

Cənnət Dəlidağda böyütdüm səni:
Çəşmələr başında, güllər içində.
Ulular ruhundan fışqırıb gələn
Bayatı mayalı dillər içində.

Çəmini tez qurdum ərşi-fələklə;
Pərvazın uyuşdu göydə mələklə;
Köksünə sığmayan bir dağ ürəklə
Necə bəxtəvərdim ellər içində.

Mənim dolub-daşan nəfəsim idin;
Ləşkərlər pozmağa sən bəsim idin!
Dünyam batır olarsa, qəvvasım idin;
Naçar qoyma məni yollar içində...

Uçub getdi o günlər ki...

(Hümmət müəllim Məşədi Həsənliliyə)

Ömrü tülək tərhan ömrüydü onun:
Fəzada dövr etdi, fəzada getdi.
Gah Sultanheydərde, Quş yuvasında:
Ha yana üz tutdu, azada getdi.

Qocalıq ölümədən bətermiş demə;
Ömür hardan-hara yetərmiş demə!..
Əkdiiyin-biçdiyin itərmiş demə;
Getdi o nemət də, urza da getdi.

Bu gəldi-getdi nə, bu qovğa nədi?!
Nədən daşib-törər bu işin bədi?!
Saxsağan daşdı, muşovul yedi;
Nələr kimə çatdı, nə zəda getdi?!

İki ombabaşı birdən zay olsa,
İki qüdrət birdən heçə sayılsa;
"Platin" qızıldan həttə yey olsa,
İki qanad bir cüt əzada getdi...

Qəza - qəza üstən: qoymur göz açam!
"Dəmir-dümür" oldu üst-üstə qılçam...
Mən quş yarandım ki: göylərdə uçam;
Bir canım neçə yol qəzada getdi..."

Qınayır fağırı ağzı göyçəklər:
"... Zərə dəmir" - demə, nə deyəcəklər?!"
Qartalın dərđini duymaz böcəklər;
Məna toxumada, əzada getdi...